

Vastine

4.12.2020

VN/5459/2020
VN/5459/2020-MMM-8

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ERÄIDEN MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON LAKIEN MUUTOKSENHAKUSÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISESTA (HE 220/2020 VP)

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat maa- ja metsätalousvaliokunnan järjestämässä asiantuntijakuulemisessa 27.11.2020 esitelleet otsikkokohdassa mainittua hallituksen esitystä (HE 220/2020 vp). Ministeriöllä on myös tiedossa kirjallisesti toimitetut asiantuntijalausunnot. Asiantuntijalausunnoissa esille nostettuihin näkökohtiin esitetään vastineena kunnioittavasti seuraavaa:

Yleiset näkemykset esityksestä:

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että kaikki esitykseen sisältyvät lakiehdotukset noudattavat oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019; HOL) mukaista linjausta siitä, että muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää jatkossa aina valituslupaa. Esitykseen sisältyviä muutoksenhakusäännösten viittauksia on tarkistettu ja yhdenmukaistettu siten, että ero informatiivisten ja aineellisten viittausten osalta on aikaisempaa selkeämpi. Oikeusministeriö toteaa myös, että esityksen säännökset ovat melko teknisiä mutta erittäin tärkeitä, koska ne toteuttavat perustuslain 21 §:ssä säädettyä oikeutta muutoksenhakuun. Oikeusturvan ollessa kyseessä säännösten on oltava huolellisesti ja yksiselitteisesti muotoiltuja. Oikeusministeriö myös toteaa, että sen lausunto 21.1.2020 on otettu esityksen jatkovalmistelussa hyvin huomioon, mutta joitakin huomautuksia esityksestä voidaan vielä tehdä. Näitä em. kohtia käsitellään alla lakikohtaisia näkemyksiä koskevassa kappaleessa.

Ruokavirastolla ei ole hallituksen esityksen johdosta huomautettavaa. Virasto katsoo, että esitys yhdenmukaistaa, yksinkertaistaa ja selkeyttää muutoksenhaun ohjeistusta kokonaisuutena ja ajantasaistaa myös teknisten muutosten osalta maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntöä.

Luonnonvarakeskus toteaa, että esitys vastaa hyvin tarvetta yhdenmukaistaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvien lakien muutoksenhakua sekä tiedoksiantoa koskevat säännökset lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) sekä hallintolain muuttamisesta annetun lain (432/2019) kanssa. Luonnonvarakeskuksella ei ole huomautettavaa esitettyihin la-kimuutoksiin.

Suomen riistakeskus katsoo, että esitys on tarkoituksenmukainen ja lainsäädäntöä yhdenmukaistava, koska sillä tehtäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

(808/2019) edellyttämä muutos, eikä Suomen riistakeskuksella ole asiaan näin ollen muuta lausuttavaa.

Suomen metsäkeskus toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksessä metsäalan säädösten muutoksenhakua hallintotuomioistuimeen koskevat säännökset on korvattu viittauksella uuteen lakiin. Säädöksiin jää edelleen hallintolain mukaisia oikaisuvaatimusmenettelyjä hallintotuomioistuihin tehtävää valitusta edeltävänä vaiheena. Lisäksi muutoksenhakusäännösten maininnat Maaseutuvirastosta on korvattu Ruokavirastolla, joksi Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto on yhdistetty vuonna 2019. Metsäkeskus pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan muutosesitysten olevan tarpeellisia ja kannatettavia. Mahdollisesti tarpeelliseksi katsottava säädösten yhdenmukaistamistarpeiden kokonaisvaltaisempi arviointi on Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan perusteltua tehdä vasta Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n lausunnon mukaan esitetyt lainmuutokset yhtenäistävät muutoksenhakusäännöksiä muiden ministeriöiden hallinnonalojen kanssa ja periaatteellisesti merkittävät ja oikeuskäytännön yhtenäisyyttä linjaavat hallinnonalan valitusasiat voivat lainmuutosten jälkeenkin tulla käsitellyiksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa. MTK ry pitää hallituksen esitystä hyväksyttävänä.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että poronhoitoon liittyvien lakien osalta muutos on tekninen eikä sillä ole asiaan lausuttavaa.

Lakikohtaiset näkemykset esityksestä:

Laki luopumiseläkelain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 2)

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksen mukaista valituskieltoa, jonka voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi, voisi olla syytä arvioida perustuslakivaliokunnan käytännön valossa, viimeistään esityksessäkin mainitun kokonaisuudistuksen yhteydessä. Oikeusministeriön mukaan voimassa olevassa laissa säädetyn valituskiellon asianmukaisuutta ei ole tämän esityksen yhteydessä ollut niiden sisältöä ja tarpeellisuutta kuvaavien perustelujen puuttumisen vuoksi mahdollista arvioida. Lisäksi oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksessa ei ole otettu huomioon oikeusministeriön esitysluonnoksesta esittämiä huomioita siltä osin, kuin ehdotetussa muutoksenhakusäännöksessä viitataan edelleen kahteen lakiin eli työntekijän eläkelakiin (395/2006) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019), mutta näiden kahden em. lakien keskinäinen suhde ei ilmene viittauksesta. Oikeusministeriön mukaan ehdotettu muotoilu jättää epäselväksi sen, miltä osin on tarkoitus soveltaa työntekijän eläkelakia ja miltä osin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia. Epäselväksi oikeusministeriön mukaan jää myös, miltä osin viittaukset ovat aineellisia tai informatiivisia. Hallituksen esityksen perusteluissa kuvattu tarkoitus ei oikeusministeriön mukaan ilmene pykälien ehdotetuista sanamuodoista. Perustelujen mukaan lakia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa sovelletaan työeläkeasioiden muutoksenhakumenettelyyn siltä osin kuin menettelystä ei ole työeläkelainsäädännössä erityissäännöksiä tai täydentävästi työntekijän eläkelain säännösten rinnalla. Oikeusministeriä katsoo lausunnossaan, että jos on tarkoitus säätää aineellisesti perusteluissa kuvatun sisältöisesti, voitaisiin kyseiset säännökset sen käsityksen mukaan kirjoittaa esimerkiksi seuraavaan tapaan:

Muutoksenhaussa [tässä laissa tarkoitettuun] eläkelaitoksen päätökseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelaisissa (395/2006) säädetään. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että ei ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista muuttaa 2. lakiehdotuksen osalta hallituksen esityksen mukaista 23 §:n mukaista muotoilua. Luopumiseläkelaisissa on kyse nk. maatalouden**

luopumistukijärjestelmästä, joka on jo päättynyt siten, että siitä ei enää myönnetä uusia etuuksia. Käsiteltäväksi voi kuitenkin vielä tulla etuuden lakkauttamista tai keskeyttämistä koskevia asioita sekä luopumistukijärjestelmän osalta viljelysitoumuksen antaneiden jatkajien sitoumusrikkomuksiin koskevia asioita. Tämän vuoksi muutoksenhakusäädös on vielä ollut tarpeen ajantasaistaa siten, että aikaisemman hallintolainkäyttölain sijasta viitattaisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Hallituksen esityksen mukainen ehdotettu muutoksenhakusäännös vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia. Hallinnollisen taakan näkökulmasta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena lähteä esittämään hallituksen esityksessä ko. päättynyttä luopumistukijärjestelmää koskevaan muutoksenhakusäädökseen kokonaisvaltaisempia muutoksia vaan pidättäytyä tältä osin ainoastaan välttämättömissä muutoksissa.

Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus nro 4.)

Oikeusministeriö kiinnittää samoin perusteluin kuin edellä yllä lakiehdotuksen nro. 2 osalta huomiota siihen, että lakiehdotuksessa ei ole otettu huomioon oikeusministeriön esitysluonnoksesta esittämiä huomioita siltä osin, kuin ehdotetussa muutoksenhakusäännöksessä viitataan edelleen kahteen lakiin eli työntekijän eläkelakiin (395/2006) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019), mutta näiden kahden em. lakien keskinäinen suhde ei ilmene viittauksesta. Oikeusministeriä katsoo lausunnossaan, että jos on tarkoitus säätää aineellisesti perusteluissa kuvatun sisältöisesti, voitaisiin kyseiset säännökset sen käsityksen mukaan kirjoittaa esimerkiksi seuraavaan tapaan:

Muutoksenhaussa [tässä laissa tarkoitettuun] eläkelaitoksen päätökseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelaisissa (395/2006) säädetään. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

- *Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että ei ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista muuttaa 4. lakiehdotuksen osalta hallituksen esityksen mukaista 37 §:n mukaista muotoilua. Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain osalta kyse on nk. maatalouden luopumistukijärjestelmästä, joka on päättynyt siten, että siitä ei enää myönnetä uusia etuuksia. Käsiteltäväksi voi kuitenkin vielä tulla etuuden lakkauttamista tai keskeyttämistä koskevia asioita sekä luopumistukijärjestelmän osalta viljelysitoumuksen antaneiden jatkajien sitoumusrikkomuksiin koskevia asioita. Tämän vuoksi muutoksenhakusäädös on vielä ollut tarpeen ajantasaistaa siten, että aikaisemman hallintolainkäyttölain sijasta viitattaisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Hallituksen esityksen mukainen ehdotettu muutoksenhakusäännös vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia. Hallinnollisen taakan näkökulmasta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena lähteä esittämään hallituksen esityksessä ko. päättynyttä luopumistukijärjestelmää koskevaan muutoksenhakusäädökseen kokonaisvaltaisempia muutoksia vaan pidättäytyä tältä osin ainoastaan välttämättömissä muutoksissa.*

Laki poronhoitolain 44 ja 45 §:n muuttamisesta (lakiehdotus nro. 3)

Oikeusministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksen 3. lakiehdotukseen siltä osin, kuin ehdotuksessa säädetään siitä, että valituksen voi tehdä lainvastaisuusperusteella. Tästä on säännös myös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 §:n 1 momentissa. Oikeusministeriö toteaa, että se jättää valiokunnan harkintaan sen arvioimisen, olisiko yleislain kanssa päällekkäinen sääntely syytä poistaa tarpeettomana ehdotetuista säännöksistä. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan tällainen sääntely voi johtaa tahattomiin poikkeamisiin yleislaista.

- *Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että valitusperuste (lainvastaisuus) on hyvä todeta, sillä pykälät koskevat mm. paliskuntien päätöksiä. Paliskunnilla on sekä tehtäviä, joissa ne toimivat elinkeinotoiminnan harjoittajina, että tehtäviä, joissa ne toimivat julkisoikeudellisina yhteisöinä. Säännös olisi tähän*

paliskuntien asemaan liittyvän moninaisuuden vuoksi tarpeellinen täsmennys, joka selkeyttäisi oikeustilaa.

Laki kolttalain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 5)

Oikeusministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota myös hallituksen esityksen 5. lakiehdotukseen siltä osin, kuin ehdotuksessa säädetään siitä, että valituksen voi tehdä lainvastaisuusperusteella. Tästä on säännös myös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 §:n 1 momentissa. Oikeusministeriö toteaa, että se jättää valiokunnan harkintaan sen arvioimisen, olisiko yleislain kanssa päällekkäinen sääntely syytä poistaa tarpeettomana ehdotetuista säännöksistä. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan tällainen sääntely voi johtaa tahattomiin poikkeamisiin yleislaista. Lisäksi oikeusministeriö on lausunnossaan tuonut esiin, että lakiehdotuksessa säädetään 30 päivän valitusajasta, joka vastaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 §:n 2 momentissa säädettyä. Tässä yhteydessä oikeusministeriö on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että ”tiedottaminen” on eri asia kuin ”tiedoksi antaminen”. Oikeusministeriö jättää valiokunnan harkintaan, olisiko virke syytä poistaa tarpeettomana.

- ***Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kolttalakiin ehdotetut muutokset on aiheellista pysyttää hallituksen esityksen mukaisina. Kolttalain 49 §:ssä säädetään vaalilautakunnan päätöksestä valittamisesta ja siinä on kysymys kolttien luottamusvaaleja koskevasta muutoksenhausta. Näiden vaalien toimittaminen kuuluu pelkästään luottamushenkilöistä koostuvalle vaalilautakunnalle. Vaalilautakunnan tehtävänä on mm. vaalien tuloksen vahvistaminen ja ilmoittaminen, johon liittyy myös valitusosoituksen antaminen. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että vaalilautakunnan työn helpottamiseksi on aiheellista säilyttää tämä informatiivinen säännös. Myös vaalilautakunnan päätöksestä valittavien kolttien kannalta on aiheellista säilyttää tämä säännös. Kolttalain 51 §:ssä säädetään kyläkokouksen ja kolttaneuvoston päätöksestä valittamisesta ja siinäkin on kysymys muutoksenhausta kolttien omaan asianhoitoon liittyviin kyläkokouksen ja kolttaneuvoston päätöksiin. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että edellä mainitun pykälän 1 momentin muotoiluehdotus on aiheellista pitää hallituksen esityksen mukaisena, koska viittaus lainvastaisuusperusteeseen valitusperusteena on luonteeltaan informatiivinen. Kolttalain 51 §:n 3 momentin mukaan muutosta on haettava 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedottamisesta. Tiedottaminen -sana viittaa kolttalain 50 §:n mukaisiin kyläkokouksen, kolttaneuvoston ja vaalilautakunnan päätöksiin. Nämä päätökset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne saatetaan kolttaväestölle yleisesti tiedoksi 50 §:ssä säädetyllä tavalla. Valitusaika alkaa päätösten tiedottamisajankohdasta. Tämän vuoksi on ministeriön näkemyksen mukaan myös aiheellista säilyttää säännöksessä tiedottaminen-sana.***

Laki metsälain 23 §:n muuttamisesta (lakiehdotus nro. 7)

Oikeusministeriö on lausunnossaan ottanut esille hallituksen esityksen 7. lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen osalta oikeusministeriö toteaa, että oikeus hakea muutosta eli *valitusoikeus* ei ole sidottu valituslupaedellytykseen. Esityksen muotoilu voi antaa ymmärtää, että metsäkeskuksella olisi oikeus hakea valituslupaa mutta ei kuitenkaan varsinaisesti valittaa, eikä tätä varmasti ole tarkoitettu.

- ***Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa oikeusministeriön lausunnossaan esittämää muutosta.*** Seuraavassa on maa- ja metsätalousministeriön esitys lakiehdotuksen korjatusta sisällöstä (muutosesitykset *kursiivilla*).

7.

Laki metsälain 23 §:n muuttamisesta

23 § Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Metsäkeskuksella on *valitusoikeus* Ruokaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Metsäkeskuksella on myös *valitusoikeus* hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

Laki yhteismetsälain 47 a §:n muuttamisesta (lakiehdotus nro. 14)

Metsäkeskus toteaa lausunnossaan, että yhteismetsälain 47 a §:n toinen momentti koskien valituskieltojen toimittamista Metsäkeskuksen kautta valitusviranomaiselle on poistettu. Valitusasioiden toimittamisesta säädettäisiin jatkossa hallintoasioiden annetun lain 14 § mukaisesti. Metsäkeskus pitää esitettyä muutosta perusteluna, uusi menettely vastaa yleistä käytäntöä valitusasiakirjojen osalta.

Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 16)

Oikeusministeriö kiinnittää samoin perusteluin kuin edellä yllä lakiehdotuksen nro. 2 osalta huomiota siihen, että lakiehdotuksessa ei ole otettu huomioon oikeusministeriön esitysluonnoksesta esittämiä huomioita siltä osin, kuin ehdotetussa muutoksenhakusäännöksessä viitataan edelleen kahteen lakiin eli työntekijän eläkelakiin (395/2006) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019), mutta näiden kahden em. lakien keskinäinen suhde ei ilmene viittauksesta. Oikeusministeriä katsoo lausunnossaan, että jos on tarkoitus säätää aineellisesti perusteluissa kuvatun sisältöisesti, voitaisiin kyseiset säännökset sen käsityksen mukaan kirjoittaa esimerkiksi seuraavaan tapaan:

”Muutoksenhaussa [tässä laissa tarkoitettuun] eläkelaitoksen päätökseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelaisissa (395/2006) säädetään. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.”

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että ei ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista muuttaa 16. lakiehdotuksen osalta hallituksen esityksen mukaista 57 §:n mukaista muotoilua. Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain osalta kyse on nk. maatalouden luopumistukijärjestelmästä, joka on päättynyt siten, että siitä ei enää myönnetä uusia etuuksia. Käsiteltäväksi voi kuitenkin vielä tulla etuuden lakkauttamista tai keskeyttämistä koskevia asioita sekä luopumistukijärjestelmän osalta viljelysitoumuksen antaneiden jatkajien sitoumusrikkomuksiin koskevia asioita. Tämän vuoksi muutoksenhakusäädös on vielä ollut tarpeen ajantasaistaa siten, että aikaisemman hallintolainkäyttölain sijasta viitattaisiin uuteen lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Hallituksen esityksen mukainen ehdotettu muutoksenhakusäännös vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia. Hallinnollisen taakan näkökulmasta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena lähteä esittämään hallituksen esityksessä ko. päättynyttä luopumistukijärjestelmää koskevaan muutoksenhakusäädökseen kokonaisvaltaisempia muutoksia vaan pidättäytyä tältä osin ainoastaan välttämättömissä muutoksissa.**

Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 21):

Oikeusministeriö on lausunnossaan ottanut esille myös hallituksen esityksen 21. lakiehdotuksen, joka on laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta. Oikeusministeriö tuo lausunnossaan esille, että esityksen 21. lakiehdotuksessa säädetään kuulemisesta kirjallisesti tai sähköisesti. Säännös on päällekkäinen hallintolain 34 §:n ja

sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n kanssa. Oikeusministeriö ehdottaa, että sanat ”kirjallisesti tai sähköisesti” poistettaisiin säännöksestä tarpeettomana.

- **Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa oikeusministeriön lausunnossaan esittämää poistoa.** Seuraavassa on maa- ja metsätalousministeriön esitys lakiehdotuksen korjatusta sisällöstä.

21.

Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista (*poist. kirjallisesti tai sähköisesti*). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

-2 momenttiin ei muutosesitystä

Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus 25.)

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksen 25. lakiehdotuksen mukaista valituskieltoa, jonka voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi, voisi olla syytä arvioida perustuslakivaliokunnan käytännön valossa, viimeistään esityksessäkin mainitun kokonaisuudistuksen yhteydessä. Oikeusministeriön mukaan voimassa olevassa laissa säädetyn valituskiellon asianmukaisuutta ei ole tämän esityksen yhteydessä ollut sen sisältöä ja tarpeellisuutta kuvaavien perustelujen puuttumisen vuoksi mahdollista arvioida.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että kysymyksessä oleva valituskielto ei kohdistu sellaiseen päätöksentekoon, joka koskisi tässä vaiheessa valituskelpoisen hallintopäätöksen tekemistä. Kysymys on lähinnä käytännön järjestelyistä, miten laissa tarkoitettu tuho todennetaan. Kun yksittäisistä korvauspäätöksistä on mahdollisuus hakea muutosta valittamalla, ei siten ole tarpeen, että näistä valmistelevista toimista valitettaisiin erikseen hallintotuomioistuimeen. Mainittu valituskielto on siten oikeudelliselta luonteeltaan selventävä eikä sitä voida pitää ongelmallisena suhteessa perustuslain 21 §:ään. Mainittu valituskielto on myös melko tuore, sillä se on annettu vuonna 2014.**

Laki metsätuhojen torjunnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta (lakiehdotus nro. 32):

Metsäkeskus toteaa lausunnossaan, että metsätuhojen torjunnasta annetun lain 27 §:n ensimmäiseen momenttiin on lisätty poikkeus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin, joka mahdollistaa mm. maa- ja metsätalousministeriön päätöksen noudattamisen tai Metsäkeskuksen määräämien toimenpiteiden suorittamisen muutoksenhausta huolimatta. Metsäkeskus toteaa, että tuhojen torjunta voi edellyttää nopeita toimenpiteitä. Lisäksi laajojen metsätuhojen torjumiseksi tehtävät toimenpiteet voivat kohdistua suureen

asianosaisjoukkoon. Tästä syystä on tärkeää, että toimenpiteistä päättävä viranomainen voi päätöstä tehdessään harkita, onko toimenpiteet voitava toteuttaa muutoksenhakuaikaa noudattamatta. Kirjaukset vastaavat Metsäkeskuksen mukaan nykykäytäntöä ja mahdollistavat tehokkaan toiminnan metsätuhotilanteissa.

Oikeusministeriö on lausunnossaan ottanut myös esille hallituksen esityksen 32. lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen osalta oikeusministeriö toteaa, että oikeus hakea muutosta eli *valitusoikeus* ei ole sidottu valituslupaedellytykseen. Esityksen muotoilu voi antaa ymmärtää, että metsäkeskuksella olisi oikeus hakea valituslupaa mutta ei kuitenkaan varsinaisesti valittaa, eikä tätä varmasti ole tarkoitettu.

- **Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa oikeusministeriön lausunnossaan esittämää muutosta.** Seuraavassa on maa- ja metsätalousministeriön esitys lakiehdotuksen korjatusta sisällöstä (muutosesitykset *kursiivilla*).

32.

Laki metsätuhojen torjunnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

27 § Muutoksenhaku

--edeltäviin momentteihin ei muutosesitystä----

Suomen metsäkeskuksella on *valitusoikeus* Ruokaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Suomen metsäkeskuksella on myös *valitusoikeus* hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Laki Metsähallituksesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 42)

Metsähallitus toteaa lausunnossaan, että metsähallituslain 21 ja 22 §:iin tehtävien teknisten muutosten lisäksi toimivaltaisen hallinto-oikeuden osalta metsähallituslain 23 §:n sääntely säilytettäisiin laissa asiasisällöltään nykyisellään ja osin yleislaista poikkeavana. Tämä johtuu Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien kytköksestä valtion maa- ja vesiomaisuuteen. Metsähallitus toteaa, että yleislaista poikkeava sääntely on Metsähallituksen osalta perusteltua ja kannatettavaa.

Oikeusministeriö on lausunnossaan ottanut esille myös hallituksen esityksen 42. lakiehdotuksen, joka on laki Metsähallituksesta annetun lain muuttamisesta. Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että ehdotusta on jatkovalmistelussa kehitetty, mutta toistaa joitakin jo esitysluonnoksesta esittämiään näkökohtia. Ehdotetun 21 §:n 4 momentti vaikuttaisi olevan päällekkäinen yleissääntelyn kanssa ja näin ollen kokonaan tarpeeton. Ehdotuksen mukaan ”Toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti.” HOL 10 §:n 3 momentin mukaan toimivaltainen hallinto-oikeus muutoksenhaussa valtakunnallisen viranomaisen päätöksestä kiinteistöä tai aluetta koskevassa asiassa on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Oikeusministeriö jättää valiokunnan harkintaan, olisiko momentti syytä poistaa tarpeettomana.

- **Maa- ja metsätalousministeriö viittaa aluksi hallituksen esityksen perusteluihin 42. lakiehdotuksen (Laki Metsähallituksesta annetun lain muuttamisesta) osalta: Pykälän 4 momenttiin otettaisiin lain nykyistä 23 §:ää vastaava säännös tuomiovaltaisesta hallinto-oikeudesta. Voimassa olevan 23 §:n mukaan toimivaltainen käsittelemään Metsähallituksen päätöksestä tehtyä valitusta on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva alue tai sen pääosa**

sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä valittajalla on kotipaikka. Lähes kaikki Metsähallitukselle säädettyt julkiset hallintotehtävät liittyvät Metsähallituksen asemaan valtion maan haltijana. Tyypillinen Metsähallitukselle kuuluvan hallintoasia on esimerkiksi valituskelpoisen metsästyslupan myöntäminen. Vaikka metsästyslupan myöntämistä koskevassa asiassa on ensisijaisesti kyse oikeudesta saada metsästyslupa, tosiasiallisesti ratkaisun tekemiseen vaikuttaa merkittävästi alue, jolle lupaa haetaan, sekä kyseistä aluetta koskeva metsästyslupakiintiö päätös. Tämän vuoksi toimivaltaista hallinto-oikeutta koskeva sääntely säilytettäisiin pykälän 4 momentissa asiasisällöltään nykyisellään ja osin yleislaista poikkeavana.

Ministeriö korostaa, että 42. lakiehdotuksen 21 §:n 4 momentin sisältö on välttämätöntä säilyttää esitetyssä muodossaan. Jos esitetty sanamuoto muutettaisiin, niin siitä aiheutuisi tarpeetonta epäselvyyttä jo vakiintuneeseen käytäntöön. Terminologisesti enin osa ei ole sama kuin pääosa. Jos 100 hehtaarin suuruinen aluekokonaisuus jakaantuu esimerkiksi kolmeen kuntaan 40, 30 ja 30 hehtaarin osina, niin tällaiseen alueeseen kuuluva 40 hehtaarin osa ei ole pääosa alueesta, mutta se on enin osa alueesta. Muutoksenhakutilanteissa, jos kyseessä oleva 21 §:n 4 momentti poistettaisiin oikeusministeriön kannan mukaisesti, aiheutuisi ylimääräistä arviointia ja asian käsittelyn viivästymistä toimivaltaisen hallinto-oikeuden määrittelemisestä, jos kunnat olisivat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä. Edellä esitettyyn viitaten maa- ja metsätalousministeriö esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksen 42. lakiehdotuksen sisällön säilyttämistä alkuperäisessä esitetyssä sisällössään erityisesti 21 §:n 4 momentin osalta.

Laki siemenlain 44 §:n muuttamisesta (lakiehdotus 46.)

Oikeusministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että hallituksen esityksen lakiehdotuksessa siemenlain 44 §:n muuttamisesta säädetään erikseen aineellinen viittaus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin kasvilajikelautakunnan päätöksistä. Oikeusministeriön mukaan vaikuttaisi kuitenkin siltä, että kasvilajikelautakunta tekee hallintopäätöksiä, jotka kuuluvat yleislain soveltamisalaan muutoinkin. Siksi oikeusministeriö jättää valiokunnan harkintaan, olisiko 1 momenttia pidettävä riittävänä ja 2 momentti syytä poistaa esityksestä tarpeettomana.

- *Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että hallituksen esityksen mukainen ehdotettu siemenlain 44 §:n 2 momentti on tarpeellista pitää esityksessä esitetyn mukaisena. Ministeriö katsoo, että Kasvilajikelautakunnan päätösten valitustie voi jäädä epämääräiseksi, jos sitä ei erikseen mainita. Lautakunta on kuitenkin erilainen instanssi kuin Ruokavirasto. Kasvilajikelautakunta on maa- ja metsätalousministeriön asettama asiantuntijaelin, jolle on siemenlain (600/2019) 7 – 9 §:ssä on annettu tehtäväksi kasvilajikkeen hyväksyminen kasvilajikeluetteluun sekä lajikkeen hyväksymisen peruuttaminen tietyin edellytyksin. Lautakunta ei ole siemenlain 5 luvussa tarkoitettu viranomainen. Muutoksenhaun osalta on haluttu selvästi tuoda esille, että myös lautakunnan päätöksistä tulee voida valittaa. Kasvilajikeluetteluun tai EU:n viljelykasvilajien yleiseen lajikeluetteluun kuulumisen on siemenlain 5 §:n mukaisesti edellytys sille, että siementä saa saattaa markkinoille Suomessa.*

Tekniset huomiot:

Laki luopumiseläkelain muuttamisesta (lakiehdotus nro. 2)

Hallituksen esityksen lakiehdotukseen nro 2. ja sitä koskevaan rinnakkaistekstiin on teknisen virheen johdosta jäänyt 1 momentin kohdalle lause, jossa todetaan, että 1-3 momentit on kumottu L:lla 31.1.2014/75. Edellä mainittu lause ei sisälly voimassa olevaan eikä nyt säädettäväksi ehdotettavaan luopumiseläkelain 23 §:ään ja esitetään siksi poistettavaksi esityksestä seuraavasti (*poistettavaksi esitettävä lause yliviivattu*):

2. Laki luopumiseläkelain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 23 §, sellaisena kuin se on laeissa 1304/1990, 615/2006 ja 75/2014, seuraavasti:

23 §

~~1—3 momentit on kumottu L:lla 31.1.2014/75.~~

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin työntekijän eläkelaisissa (395/2006) ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Päätökseen ei kuitenkaan saa hakea valittamalla muutosta, jos eläkelaitos on hylännyt eläkehakemuksen sillä perusteella, että 1 §:n 2 momentissa, 1 a, 6, 6 a tai 6 b §:ssä tai 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa.

Rinnakkaisteksti:

Laki

luopumiseläkelain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974)
23 §, sellaisena kuin se on laeissa
1304/1990, 615/2006 ja 75/2014,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

~~1—3 momentit on kumottu L:lla
31.1.2014/75.~~

~~1—3 momentit on kumottu L:lla
31.1.2014/75.~~

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin työntekijän eläkelaisissa (395/2006) ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin työntekijän eläkelaisissa (395/2006) ja *oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)* säädetään.

Päätökseen ei kuitenkaan saa hakea valittamalla muutosta, jos eläkelaitos on hylännyt eläkehakemuksen sillä perusteella, että 1 §:n 2 momentissa, 1 a §:ssä, 6 §:ssä, 6 a §:ssä, 6 b §:ssä tai

Päätökseen ei kuitenkaan saa hakea valittamalla muutosta, jos eläkelaitos on hylännyt eläkehakemuksen sillä perusteella, että 1 §:n 2 momentissa, 1

7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa.

a, 6, 6 a tai 6 b §:ssä tai 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja luopumiseläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20*

Yhteenveto maa- ja metsätalousministeriön näkemyksistä

- Yhteenvetona maa- ja metsätalousministeriö toteaa, etteivät asiantuntijalausunnoissa esitetyt näkemykset lähtökohtaisesti anna aihetta muuttaa hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.
- Ne lakiehdotukset, joihin maa- ja metsätalousministeriö esittää oikeusministeriön lausunnon johdosta kuitenkin vähäisiä muutoksia, on selvitetty edellä lakikohtaisia näkemyksiä koskevan kappaleen yhteydessä. Nämä lakiehdotukset ovat:
 - 7. Laki metsälain 23 §:n muuttamisesta (s. 4-5)
 - 21. Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (s. 5-6)
 - 32. Laki metsätuhojen torjunnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta (s. 6-7)
- Ministeriö esittää myös, että teknisen virheen johdosta ehdotettuun luopumiseläkelain 23 §:ään (hallituksen esityksen 2. lakiehdotus) jäänyt seuraava virke poistetaan lakiehdotuksesta ja rinnakkaistekstistä: *1—3 momentit on kumottu L:lla 31.1.2014/75.*

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Hallitussihteeri

Sara Vänttinen

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta

Tiedoksi MMM Ministeriön johto, Tiina Hara

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/5459/2020

MMM; Hallituksen esitys laeiksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten muut

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/5459/2020-MMM-8

MMM; vastine koskien hallituksen esitystä eduskunnalle eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien muuto

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Vänttinen Sara 91214880F	2020-12-04T15:04:22	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Husu-Kallio Jaana 91213917D	2020-12-04T15:38:24	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

b75a64918e2c4d3bc757d1d9f5dc8f97a6fa138ffbe4122b194279fe1cf310cf